

Ida Vahl
Inatsisartunut ilaasortaq, Demokraatit

Ilinniagaqarnersiutit pillugit § 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 169/2026- mut akissut

08-09-2026
Suliap normua 2026 - 3567
All. nr. 26758934

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Asasara Ida Vahl,

Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu apeqqutitut saqqummiussannut qujanaq. Apeqqutit tullinnguuttuni akissuteqarfigissavakka.

Apeqqut 1: *Suut tunngavigineqartarpat ullumikkut, nalilersorneqartillugu, Kalaallit Nunaata avataani Danmarkimilu ilinniakkat ilinniagaqarnersiuteqarnissamik akuerineqarsinnaasutut?*

Akissut: Aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqassaaq, tassani aalajangiinnermi tunngaviusut Inatsisartunit aalajangersarneqartut tamakkiisumik pineqarmata.

Taamaalliluni ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaat (ilinniaqarnersiutit pillugit inatsit) nr. 12, 22. november 2011-meersumi § 8 imm. 3-mi takuneqarsinnaavoq, Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata avataani, tassunga ilanngullugu Danmarkimi ilinniagaq, tapiiffigineqarsinnaatitaasut akuerisinnaagaat, ilinniagaq sivikinnerpaamik qaammatinik pingasunik sivilissuseqarpat, piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut aqqissuussaappat, Kalaallit Nunaanni suliffeqartitsisinnaasutut naatsorsuutigineqarpat, ilinniarfimmi pisortat akuerisaanni ingerlanneqarpat, imaluunniit suliamut tunngatillugu imarisamigut, aqunneqarnermigut, ilinniarititsisoqarnermigut avatangiisimigullu pisortat ilinniarfiinut pitsaassusissamik piumasaqaatit atuuttut naapertorlugit naammaginartumik pitsaassuseqarpat.

Taassuma saniatigut ilinniagaqarnersiuteqartitsisarnermut inatsimmi § 12, imm. 1, nr 1-imi atuarneqarsinnaavoq, immikkut akuersissuteqartarnermut ataatsimiititaliap ilinniarlut ilinniakkanut ilinniagaqarnersiuteqarfiunngitsunut peqataanerini ilinniagaqarnersiuteqartitsiniarlutik aalajangiisinnapput, Kalaallit Nunaata ilinniakkamik pineqartumik ilinniarsimasut pisariaqartippagit, tak. § 12, imm. 1, nr. 1, ilinniartoq ilinniakkami assingusumi ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasumi ilinnialersinnaanngippat, tak. § 12, imm. 1, nr. 2, aamma ilinniarneq pineqartoq piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut aqqissuussaappat tak. § 12, imm. 1, nr. 3.

a. Qanoq aalajangerneqartarpat, suut ilinniarfiit aamma ilinniakkat ilinniakkanut, ilinniagaqarnersiuteqarsinnaatitaasut allattorsimaffiannut ilanngunneqarsinnaasutut?

Akissut: Ilinniakkani nalinginnaasumik ilinniagaqarnermut tapiiffigineqarsinnaaneq pillugu aalajangiineq Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat aalajangernermi tunngavigalugit aalajangersimasumik naliliineq aallaavigalugu aalajangiisoqartarpoq.

b. Ilinniagaqartut sunik periarfissaqarpat immikkut ittumik ilinniagaqarnersiuteqarnissamik akuerineqarnissamut, ilinniagassatut kissaatigisaq allattorsimaffimmi akuerisaasumi ilaanngippat?

Akissut: Apeqqut nr. 1-ip akineqarneranit oqaatigineqartutut, ilinniakkanut ilinniagaqarnersiuteqarfiunngitsunut ilinniagaqarnersiutinik tunniussineq ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 12 naapertorlugu periarfissaqarpoq. Tassunga atatillugu ilinniagaqarnersiutinik tunniussinissamut piumasaqaateqarpoq, Kalaallit Nunaat ilinniagaqarfiusinnaasumik pineqartumik sulisussanik pisariaqartitsippat, ilinniagaqarniartup ilinniakkamut ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasumut assingusumut akuerisaasinnaanngippat, kiisalu ilinniarneq piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut aaqqissuunneqarsinnaappat naammassineqarlunilu.

Qinnuteqaatit ataasiakkaat immikkut ataasiakkaarlugit nalilersorneqarnerat tunngavigalugit suliarineqartarput, inatsisitigut tunngaviusoq kiisalu suliami paasissutissat aallaavigalugit.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 12 aamma ilinniagaqarnersiutit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 9, 19. juli 2017-imeersumi (ilinniagaqarnersiutit pillugit nalunaarut) § 14, imm. 4, nr. 1-imi tunngaviusumut ataatsimoortinneqassaaq. Aalajangersakkat tunngavigalugit ilinniakkamut pineqartumut ilinniagaqarnersiutinik tunniussisoqarsinnaavoq, ilinniagaqarnersiutinulli Naalakkersuisoqarfiup aningaasaqarnikkut suliffissaqarnikkullu tunngavilersuuteqarlutik ilinniagaq pineqartoq Kalaallit Nunaannut naleqqutinnngippat imaluunniit Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit ilinniagaqarnersiuteqarlutik ilinniarfigineqarsinnaasunit kiisalu inuiaqatigiit pisariaqartitaannit qaffasissussaa erseqqissumik appasinnerusoq nalilerpagu ilinniagaqarnersiuteqartitsisoqarsinnaanngilaq.

Suleriaatsimi ilinniakkamut ilinniagaqarnersiutit tunniunneqarnerinut aalajangersagaq tunngaviusutut atorineqartarpoq, naak ilinniakkap ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasup imarisaanut assingugaluarpuunniit.

c. Sulisitsisut pisariaqartitaat qanoq akuutinneqassappat nalilersuinerni, ilinniakkat nutaat imaluunniit ilinniarfeqarfiit ilinniagaqarnersiuteqartitsisinnaanersut?

Akissut: Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsit malillugu naliliinerup ilaatut pingaarutilittut sulisartoqarnermi pisariaqartitsineq ilaasarpoq. Ilinniakkat ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasutut akuersissutiginerini Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut periarfissat aamma sulinermut tunngasut isiginiarnissaat ilaatigut pingaartinneqartarput.

Tassunga atatillugu ilinniarnermi piginnaasarilikkat Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut pisariaqartinneqartunut attuumassuteqarnersut ilaatigut isiginiarneqartarput. Suliat ataasiakkaat suliarineranni paasinarsippat ilinniartitaanermut piginnaasanulluunniit aalajangersimasut iluini pisariaqartitsinerit ajornartorsiutilluunniit uteqqiappata, tamatumunnga ilinniartitaanermut suliffissaqarnermullu pisariaqartitsinermik nalinginnaasumik annertunermik tunngaveqarluni sukumiinerusumik misissuinissamut pissutissaqartitsilersinnaavoq.

d. Naalakkersuisut qanoq nalilerpaat, ilinniagaq, allattorsimaffimmi akuerineqartumiinngitsoq, Kalaallit Nunaanni siunissami sulisussaqaqarnermut aammalu piginnaasanut immikkut ittunut pisariaqartinneqarnersut?

Akissut: Ilinniarnernup inuussutissarsiutigut piginnaasat suut eqqortut Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut tunniussinnaanera aalajangersarneqarsinnaassaaq.

Ilinniakkat ataasiakkaat imarisai tunngavilugit ilinniarnermilu piginnaasarilikkat tunngavigalugit nalilersuineq aalajangersimasumik suliarineqarpoq. Piginnaasat Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi atorneqarsinnaanersut qimerloorneqarput, aamma Kalaallit Nunaanni piginnaasat pineqartut pisariaqartinneqarnersut nalilersorneqartarlutik. Suliani ataasiakkaani paasissutissat tunngavigalugit nalilersuisoqartarpoq. Assersuutigalugu ilinniakkap imarisai, piginnaasaqarfiit imaluunniit ilinniakkap atornissaanut periarfissat pillugit paasissutissat amerlanerusut pisariaqartinneqassappata taakkua nassiutequllugit qinnuteqartut qinnuigineqartarput.

Apeqquut 2: *Kalaallit Nunaata avataani Danmarkimilu ilinniakkanut ilinniagaqarnersiuteqarnissamik immikkut ittumik qinnuteqaatit qassit ukiut tallimat kingullit tiguneqarsimappat?*

Akissut: Kalaallit Nunaata Danmarkillu avataani ilinniakkanut ilinniagaqarnersiutinut immikkut ittumik akuersissuteqarfigineqarnissaq pillugu 43-t qinnuteqarsimapput.

a. Immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqaatini taakkunani qassit akuerineqarlutillu itigartinneqarsimappat?

Akissut: Immikkut ittumik qinnuteqartunit 43-sunit 32-t akuerineqarsimapput 11-llu itigartinneqarsimallutik.

b. Ilinniakkanut Kalaallit Nunaata avataani aamma Danmarkimi ilinniakkanut ilinniagaqarnersiuteqarnissamut itigartitaanermut pissutaasut nalinginnaanerpaat suuppat?

Akissut: Aallaqqaasiutigalugu maluginiarneqassaaq, , ilinniartitaanerit piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilanneqartartut, Kalaallit Nunaanni suliffeqartitsineri pisariaqartinneqartut tamangajammik ataatsimut isigalugu ilinniagaqarnersiutinik tunineqartarmata. Ilinniarnernut, ilinniagaqarnersiuteqarfiunngitsut, ilinniagaqarnersiutinik qinnuteqaatit suliarineqarnerini, ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi aalajangersakkat malillugit ataasiakkaarlugit aalajangersimasumik naliliinerit naapertorlugit suliarineqartarput. Itigartitsineq pissuteqarsinnaavoq, ilinniarnernup pineqartup inuussutissarsiornermut piginnaasanik Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut tunniussinnaanera erseqqinngippat. Itigartitsineq aamma pissuteqarsinnaavoq, ilinniagaq pineqartoq piginnaasanik suliffeqalernissamut piviusumik tunisinngitsaq, taamaalilluni Kalaallit Nunaanni suliffeqalernissamut piginnaalersitsinani. Itigartitsineq aamma pissuteqarsinnaavoq, nunani allani ilinniagaq aalajangersimasooq nunani issittuni assersuunneqarsinnaasutut nalilerneqanngitsaq taamaalillunilu Kalaallit Nunaannut naammattumik attuumassuteqarani. Itigartitsineq aamma pissuteqarsinnaavoq, ilinniakkap pineqartup imarisani pissutigalugit Kalaallit Nunaanni inatsisitigut akisussaaffinnut suliassat aaqqiiffinerinut atorsinnaanngitsaq. Manna assersuutigineqarsinnaapput, USA-mi imaluunniit Tuluit Nunaanni inatsisilerituutut ilinniartoqartillugu, inatsisit aaqqissuussaanerini/ eqqartuussiveqarnermi ileqqunik aallaavillit, Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnerup aaqqissuussaanerani allaanerut.

Itigartitsineq aamma pissuteqarsinnaavoq, piumasaqaatit allat taperneqarnissamut naammassinninngitsut, soorlu ilinniarneq piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut naammassineqarsinnaanngitsaq.

Apeqqut 3: *Naalakkersuisut ilinniagaqarnersiuteqartitsinissamut periarfissat qanoq nalilerpaat ilinniakkanut, Kalaallit Nunaata immikkut ittumik pisariaqartitaanut, assersuutigalugu nunaateqarneq, inuussutissanik sanaartormi, timmisartukkut angallannermi, helikopterimik angallannermi aammalu inuussutissarsiutini immikkut ilisimasaniq peqarnissamik pisariaqartitsisuni?*

Akissut: Naliliineq imaappoq, immikkoortut taaneqartut iluini ilinniakkanut ilinniagaqarnersiutiniq akuersissuteqarnissamut pissutsit apeqqutaallutik periarfissat pitsaasuusartut. Taamatuttaaq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, ilinniagaqarnersiuteqarnissamut aamma periarfissaqarsinnaasoq soorlu Tysklandimi imaluunniit Frankrigimi aningaasaqarnermut nakorsatullu ilinniarnernut ingerlanneqartunut.

a. *Piareersaataasumik oqaatsit pillugit pikkorissarnernut ilinniagaqarnersiuteqartitsinissaq Naalakkersuisut sunik periarfissaqarsoraat, oqaatsit pillugit pikkorissarneq pisariaqarpat nunami allami ilinniarnissamut tiguneqarnissamut apeqqutaalluni?*

Akissut: Aallaqqaasiutigalugu maluginiarneqassaaq, ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi § 6 naapertorlugu ilinniagaqarnersiuteqarnissamut inatsisitigut tunngavissaqartoq taamaallaat ilinniarnernut ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmi tunngavigineqartartunut, imaappoq ilinniagaqarnissamut piareersarnermi ilinniarnermi, inuussutissarsiutinut tunngasunik ilinniarnermi imaluunniit qaffasinnerusumik ingerlaqqiffiusumik ilinniarnert, taamaattorli pikkorissarnerit assigisaallu inatsisip avataaniittut ilaangillat. Taamaalilluni § 8, imm. 3-mut nassuiaatini takuneqarsinnaavoq, ilinniarnivik pineqassaaq tassalu pikkorissarnerussanani. Taamaattumik pikkorissarnernut, matumani oqaatsinut pikkorissarnerit ilanngullugit ilinniagaqarnersiutiniq tunniussinissamut inatsisitigut tunngavissaqanngillat.

Taamaattorli ilinniagaqarnersiutit pillugit nalunaarummi § 48, imm. 1 naapertorlugu ilinniarfimmil aqqutissiuussisup inassuteqareerneratigut kalaallit oqaasiinut atuartitsinermut atatillugu aamma oqaatsinik allanik pisariaqartunik atuartitsinermut ilinniakkamut ilinniagaqarnersiuteqarfiusumut peqataasunut aningaasartuutit tamakkiisumik matussusernissaanut periarfissaqarpoq. Ilinniagaqartoq soorlu Tysklandimi Islandimiluunniit aningaasaqarneq pillugu ilinniarnivimmik ilinniagaqartoq, tyskisut islandimiusullu ajornartorsiuteqaruni, oqaatsinut taakkua aalajangersagaq naapertorlugu tapiiffigineqarsinnaavoq.

b. *Timmisartortartut ilinniarnernut ilinniagaqarnersiuteqartitsinissamut Naalakkersuisut suut eqqarsaatersuutigaat, tassani helikopterimik timmisartortartunngornissamut aammalu Kalaallit Nunaanni immikkut ittumik suliaqartarnerat eqqarsaatigalugit?*

Akissut: Apeqqut 1.b-imut akissut takuuk.

Apeqqut 4: *Ilinniagaqarnersiuteqarnernut malittarisassat aamma nunaqavissunik amerlanernik ilinniartitsinissamut, ullumikkut avataanit tikisitanit ingerlanneqartunut*

ataqatigiinnerat
Naalakkersuisut qanoq nalilerpaat?

Akissut: Kalaallit Nunaanni sulisartoqarnermi sulianik ilinniarsimasut amerlanerit ilinniartinnissaannut anguniakkamut ilinniagaqarnersiutit pillugit malittarisassat tapertaasut, Naalakkersuisut naliliipput.

Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsit suliffeqarnissamut periarfissanut aamma suliffeqarnermi pisariaqartinneqartunut pingaarneqarnerpaapput. Malittarisassat peqatigitillugu immikkut ittumik akuersissuteqarnissamut periarfissanik assigiinngitsunik imaqarput, taamaalilluni suliami ataasiakkaami pissutsit atuuttut ataasiakkaartumik aalajangersimasumillu naliliiffigineqarsinnaallutillu eqqarsaatigineqarsinnaallutik.

Immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqaatit tunngaviusut naleqquttut aamma suliami paasissutissat aalajangersimasut aallaavigalugit suliarineqartarput. Aalajangersakkat attuumassutillit apequtaatillugit ilaatigut ilinniaqartup pissutsit atugai suliffeqarnermullu periarfissat kiisalu piginnaasanut pineqartunut pisariaqartitsineq naliliinermi ilaasarpud.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut naliliipput, Kalaallit Nunaanni sulisussanik piukkunnaateqartunik pisariaqartitsiffiusuni malittarisassat atuuttut immikkoortut iluini ilinniarnermut piukkunnarsarnermullu tapersersuinissamut periarfissiisut, matumani immikkoortuni ullumikkut sulisussanik pisariaqartitsinermut tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit avataanit matussuserneqartut ilanngullugit.

Apeqquut 5: *Periarfissat suut Naalakkersuisut takusinnaavaat malittarisassat eqaannerulersinneqarsinnaanerannut, ilinniagaq Nunatsinni imaluunniit Danmarkimi ingerlanneqarsinnaanngikkaangat, kisiannili Kalaallit Nunaata pisariaqartitaanut naapertuuttumik nalilerneqarluni?*

Akissut: Aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqassaaq, pissutsinik pingaartitsinissamut ilinniakkap naleqquttup siornatigut tapiiffigineqarsinnaanngitsup periarfissaanik malittarisassat atuuttut imaqaareermata. Ilinniagaqarnersiuteqarnermut inatsisimmi § 12 malillugu ilinniakkamut ilinniagaqarnersiuteqarfiunngitsunut ilinniagaqarnersiutinik tunniussisoqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaata ilinniakkamik pineqartumik ilinniarsimasut pisariaqartippagit, ilinniartoq ilinniakkami assingusumi ilinniagaqarnersiuteqarfiusinnaasumi ilinnialersinnaanngippat, aamma ilinniarneq piffissamik tamakkiisumik atuilluni ilinniarnertut aaqqissuussaappat.

Tamanna pillugu qinnuteqaatit, ataasiakkaarlugit suliarineqartarput aamma suliani ataasiakkaani inatsimmi piumasaqaatit paasissutissallu aalajangersimasut aallaavigineqartarput. Ilaatigut isigineqartarput ilinniakkap imarisai piginnaasaqalernissallu, kiisalu Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi pisariaqartitanut taakkua attuumassuteqarneri. Nalilersuineq suliarisinnaajumallugu paasissutissanik amerlanerusunik pisariaqartitsisoqarpat, taakkua nassiuteqqullugit qinnuteqartoq qinnuigineqartarpoq.

Taamaalilluni malittarisassat atuuttut eqaatsuupput, inatsisip sinaakkutaasa iluini Kalaallit Nunaanni ilinniakkap suliffeqarnermilu pisariaqartitsinerup naleqquttup pingaartinnissaanut periarfissiillutik.

Apeqqut 6: Aningaasatigut allaffissornikkullu suut kingunerussappat ilinniagaqarnersiutitut akuersissutit siammartinneqarpata Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip avataani ilinniarnernut immikkut ittunut atuutinneqarsinnaanngorlugit?

Akissut: Ilinniagartut amerlanerit ilinniagaqarnersiutit amerlanerusunik pisartagaqalerpata aningaasartuuteqarnerunermik kinguneqartussaassaaq. Aningaasaqarnikkut kingunerisassaanut ilaatigut apeqqutaassaaq ilinniagaqarnersiuteqarsinnaatitaasut sulit amerlinerunissaat, ilinniakkat sivilissusai aamma tapiissutit tunniunneqartartut ilinniakkanut pineqartunut attuumassuteqartussat. Amerlanerusunik tapiissutisilerneq qinnuteqartut amerlanerulernerinik kinguneqassappat allaffissomerulertoqassaaq, taamaalillunilu sulianik ingerlatsinermut qinnuteqaatillu ataasiakkaat nalilersornerinut pisariaqartitsisoqarnerulertoqassalluni. Soorlu Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi piimaneqartut piginnaasat pineqarnerat apeqqutaatinngu tyskisut, franskisut tuluttulluunniit oqaatsinik pikkorissarnernut tapiiffigineqarsinnaanermik tamanna kinguneqarsinnaavoq.

Allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisinnaasai aalajangersimasumik najoqqutassaqartinnagu, siammaaneq qanoq killilerneqassanersoq, erseqqinnerusumik naatsorsorneq ajornarpoq.

Apeqqut 7: Naalakkersuisut oqaluuserisamut soqutiginaatilinnik allanik paasissutissiisinnaanerlutik?

Akissut: Ilinniartitaanermut tunngasuni suliffeqarnermilu ineriartorneq Naalakkersuisut ingerlaavartumik malinnaaffigaat, ilinniagaqarnersiutit aqqissuussinerup sulisunik piukkunnaatilinnik Kalaallit Nunaata pisariaqartitaanik sapinngisamik tapersersuinissaa siunertarlugu.

Tassunga atatillugu malittarisassat atuuttut aamma immikkut ittumik akuersissuteqarnermut periarfissat ilinniakkanut piginnaasallu naleqquttut pisariaqartinneqartut akuersaarniarlugit ingerlaavartumik sissuerneqarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Nivi Olsen